

Viktor Karlsson
Rogberga
Tveta härad
Småland.
Född i R. 1862.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ordspråk om årets månader.

Januari börjar året, februari kommer näst.
februari kommer näst,
Mars, april har knapp i håret,
maj och juni blomma mest.
Juli, augusti och september
sköna , ljuvliga framgå
men oktober och november
och december äro grå.

(9.5)

Viktor Karlsson
Rogberga
Tveta härad
Småland.
Född i R. 1862.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Talesätt.

Man sade "att det vore en dålig bonde som ej tröskade av till jul"

Smål.
Rogberga sn.

768

3

Viktor Karlsson
Rogberga
Tveta härad
Småland.
Född i R. 1862.

Uppteckn av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Täckegille.

Man hade ända till förr tjugo år sedan halmtak på ladugårdarna.
När taken skulle täckas om, gick man till varandra för att hjälpa med
täckningen. I allmänhet var det ungdomen som täckte och på kvällen
blev det då ofta dans på logen.

768

41.

Viktor Karlsson
Rogberga
Tveta härad
Småland.
Född i R. 1862.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Köråka.

De som tänkte ha bygge kallade till sig grannar och byabor för att köra virke från skogen. De blevo sedan bjudna på kalasmat och brännvin.

De, som inte hade ök, brukade göra på liknande sätt, när de skulle ha plöjt. Grannarna anmodades då att komma och hjälpa dem. På kvällen hölls kalas, varunder ökarna stodo bundna utanför.

Detta bruk kallades för att "köråka".

Sm.Tveta h.
Rogberga sn
Viktor Carlsson
f. i R. 1862.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

Ostagille.

Backstugusittare, torpare och andra mindre bemedlade personer ställde ofta till ostagille. Ungdomen gick då med mjölk till dem - helst en lördagskväll. Man tog mjölken i en spann, och om man ej hade mjölk att ge, gav man i stället pengar. Detta kallades "att trampa osten". Ungdomarna blevo bjudna på kaffe dopp och brännvin. Någon av pojkarna spelade fiol eller handklaver och så dansade man långt fram på morgonen. Somliga hade brännvin med sig, så att en del blevo så överlastade, att de kunde gå hem.

Sm. Tveta h.
Rogberga
Viktor Carlsson
F. i 1862 i R.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Slakt.

Under röt månaden skulle man ej slakta, ty då höll sig såglet ej. Man slaktade vanligen i november och början av december. November kallades också för slaktemånaden. Hästarna slaktades av rackarna. Det ansågs som en vanheder att slakta en häst och ännu mera att äta av dess kött. Själv döda djur användes för det mesta till svinmat. Fattiga personer åto dem dock, om de ej ansågs ha haft någon farlig sjukdom.

Havande kvinnor fingo ej vara med vid slakt. Barnet

skulle annars få fallandesjuka eller födelsemärken.

En del personer läste formler, innan de togo itu med slakten, men det var innan min tid.

Man brukade ha en del skämtsamma bruk för sig. Man skickade t. ex. något barn eller någon enfaldig dräng eller piga till grannen och sade till dem: "Gå och låna rumpedraet".

Miltran /mjälten/ användes ej utan kastades bort, emedan den var besk i smaken.

Smalbenen på nötkreatur gömdes och torkades. Man klöv dem, när de voro torra, och använde märgen tillsammans med beck, talg och vax såsom botemedel för sår.

Gallan på svinen trädades på en speta och hängdes i taket för att torka. Den användes tillsammans med brännvin mot ömma fötter och frostsador.

Urinblåsan efter svinen blåstes upp och torkades,
samt användes sedan till påsar t. ex att ha snus i.

Om man ville skämta med någon, gjorde man köttbul-
lar av krittlarna och ^{lörd} honom på. Han fick då diarriè.

Blodet togs alltid till vara. Man lade ett par nävar
rågmjöl och ett par nypor salt i botten på kärlet och rör-
de med en visp allt efter blodet rann i kärlet. Blodet an-
vändes till palt, korv och blodkaka.

Tjuramesen torkades och användes att slå drängarna ~~x~~
med, när de varit uppstudsiga eller lata.

Min far talade om att den användes mycket i hans tid
av stränga husbönder.

En torpare hade "svarat" sin godsherre, och denne kal-
lade till sig torparen för att ge honom stryk. Han tog in
torparen på sitt kontor, tog fram tjuramesen och började
prygla torparen. Men denne var inte sämre, än att han ryc-

kte till sig tjuramesen från godsherren och började att pryglä honom i stället. Godsägaren började skrika och låg och vältrade sig på golvet. Folk skyndade då till , men när de kommo in , hade torparen lagt sig på golvet och hävt husbonden över sig och skrek själv i stället.

Hudarna såldes eller bereddes hos garvaren.

Den som slaktat fick smakbitar med sig hem av korven och köttet. Även till grannarna gick man över med smake-mat.